

УДК 159.9

Орловська І. – ст. гр. БП-41

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ І ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ

Науковий керівник: к. психол. н., доцент Періг І.М.

Особливо актуальним на сучасному етапі суспільного розвитку набуває проблема самоактуалізації особистості з давніх давен хвилює людство. Самоактуалізація — відчуття своєї внутрішньої природи, чесність і прийняття відповідальності за власні дії, можливість кращого життєвого вибору, постійний процес розвитку свого потенціалу до максимально можливого. На сучасному етапі розвитку людської цивілізації значний внесок в розкриття суті зазначеної проблеми здійснений представниками гуманістичної психології (А. Маслоу, Г. Оллпорт, К. Роджерс), які одні з найперших акцентували взаємозв'язок між творчістю та самоактуалізацією особистості.

Згідно з А. Маслоу, самоактуалізація — це бажання стати усім, ким можливо, потреба в самовдосконаленні, у реалізації свого потенціалу. Вчені вважають, що потреба в самоактуалізації властива кожній людині від природи. Але досягають самоактуалізації менше 1% населення. “Повне розкриття всього людського в людині”, здатність людини “стати самою собою” і створювати згодом гідне життя, повне сенсу, як відзначають А.Маслоу і К.Роджерс, неможливо без творчості.

Учені, відзначають, що творчий потенціал особи є інтегральною цілісністю природних і соціальних сил людини, що забезпечує її суб'єктивну потребу в творчій самореалізації і саморозвитку; що змістовно-структурний план творчого потенціалу відображає комплекс здібностей інтелекту, комплекс властивостей креативності і комплекс особових проявів, але не зводиться до них.

Особистість, яка реалізує потребу в самоактуалізації й розвитку активності, характеризують ефективне сприймання реальності; прийняття себе, інших, природи; спонтанність, простота, природність; концентрація уваги на проблемі (на відміну від концентрації уваги на собі); незалежність, потреба у відокремленості; свіжість сприймання; містичність і досвід вищих станів; почуття причетності, єдності з іншими; глибокі міжособистісні стосунки; демократичний характер відносин; розмежування засобів і цілей; філософське почуття гумору; креативність; опір окультурюванню (А. Маслоу).

В процесі самоактуалізації творчість відіграє подвійну роль:

1. Забезпечує оригінальність процесу самоактуалізації, що надає можливість визнати існування творчості самоактуалізації. Сюди відносять осіб з високим рівнем розвитку особистісних рис, як наслідок розкриття особистісного потенціалу, та з достатньо високим рівнем розвитку творчих здібностей. Творчість виступає лише як стимул до розвитку, як джерело самоактуалізації.

2. Творчість може виконувати роль “рятівника”, тобто виступати як засіб компенсації особистісної, або будь-якої іншої недостатності. Саме в даному випадку можна спостерігати самоактуалізацію в творчості - коли досягаються певні успіхи в творчій діяльності, але при цьому є слабо вираженою особистісна самоактуалізація як наслідок нерозкриття власних резервів. У таких осіб спостерігається середній рівень креативності та недостатній рівень вираженості визначальних характеристик самоактуалізації. Тут вже самоактуалізація, як прагнення до задоволення потреб, виступає джерелом творчості.